

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1CdoR/1/2025
Identifikačné číslo spisu: 7124210453
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:7124210453.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú B., narodenú E., bytom u otca, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Košice, Staničné námestie č. 9, dieťa rodičov: matky P. rod. B. narodenej E., trvale bytom W. právne zastúpenej PETRIGAN LEGAL, s.r.o., Košice, Stará Spišská cesta 23, IČO: 56191928 a otca Y., narodeného E. právne zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Göblom, Košice, Pytliacka 15, v konaní o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Mestskom súde Košice sp. zn. 12P/84/2024 zo 4. júna 2024, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. júla 2024 sp. zn. 4CoP/86/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

- Súd prvej inštancie napadnutým uznesením zamietol návrh otca maloletého dieťaťa, doručený dňa 31. 5. 2024, ktorým sa nariadením neodkladného opatrenia domáha zverenia maloletého dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti až do právoplatného skončenia konania, vedeného Mestským súdom Košice pod sp. zn. 12P/120/2023.
- Na základe odvolania otca Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.
- Odvolací súd poukázal na to, že v konaní vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa, vedenej súdom prvej inštancie pod sp. zn. 12P/120/2023 na základe návrhu matky nebolo rozhodnuté právoplatným rozhodnutím súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Z predloženého spisu vyplýva, že maloleté dieťa je na základe dohody rodičov, za akceptovania názoru maloletej, aktuálne striedavo v starostlivosti matky a otca, ktorá má prebiehať v týždňových intervaloch, nateraz bez preukázaného narušovania kontaktu dieťaťa s oboma rodičmi, resp. bez konkretizovaných problémov v styku. K

nastaveniu stretávania došlo za súčasne otcom tvrdenej okolnosti o nevhodnom vplyve, či správaní sa syna matky, resp. brata maloletého dieťaťa. Ako už uviedol súd prvej inštancie, potreba zabezpečenia ochrany maloletého dieťaťa vyplýva z ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a sleduje najmä zásadne záujem maloletého dieťaťa. Pre účely zabezpečenia takejto ochrany v prípade naliehavej potreby pri hroziacej ujme formou nariadenia neodkladného opatrenia je postačujúca existencia okolností, z ktorých sa dá vyvodiť opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň v rovine osvedčenia.

4. Odvolací súd po preskúmaní predloženého spisu dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné za daných okolností vyhovieť. Z vyjadrení otca, matky aj kolízneho opatrovníka nevyplývajú skutočnosti, ktoré by osvedčovali nevyhnutnosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov v celom navrhovanom rozsahu a takéto neboli zistené ani v priebehu odvolacieho konania. Je preto správny záver súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého nedošlo k splneniu zákonných podmienok pre aplikáciu inštitútu neodkladného opatrenia v danom prípade.

5. Odvolací súd vo vzťahu k odvolacím námietkam len opätovne poznamenal, že účelom neodkladného opatrenia je dočasne upraviť pomery účastníkov, či už pred začatím konania alebo v priebehu konania. Môže byť nariadené len vtedy, resp. dovtedy, kým nie sú dané podmienky pre konečné rozhodnutie vo veci. Zásadne sa ním neprejudikuje právo účastníkov a tretích osôb. Zároveň stráca svoje opodstatnenie akonáhle súd rozhodne o poskytnutí ohrozenému alebo porušenému právu definitívnej ochrany. Musí byť pritom daná aspoň naliehavá potreba predbežnej úpravy a nárok musí byť osvedčený. Súčasne zdôraznil, že výchova maloletého dieťaťa vyžaduje od rodičov primárne sledovať záujem dieťaťa na zabezpečení potrieb, tiež pocitu bezpečnosti a stability výchovného prostredia, za súčasného akceptovania nastaveného režimu maloletého dieťaťa a je dôležité predchádzať stresovým zážitkom maloletej, ktoré sa javia byť vyvolávané konfliktom rodičov. Nutné je predchádzať možným nepriaznivým dopadom na psychiku maloletého spoločného dieťaťa, rešpektujúc jeho právo na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom (§ 30 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine). Odpútanie sa od osobného partnerského konfliktu pri primárnom zabezpečovaní záujmu spoločného maloletého dieťaťa je predpokladom pre dosiahnutie rodičovskej dohody pri jeho výchove, ktorú zákon vždy uprednostňuje.

6. Záverom poukázal na to, že vzhľadom na výsledky ďalšieho riadneho dokazovania, vykonávaného v konaní vo veci samej o úpravu práv a povinností rodičov k spoločnému maloletému dieťaťu, nebude vylúčený postup súdu podľa § 360 a nasl. CMP, pričom terajšie rozhodnutie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pri zmene skutkových okolností, resp. na základe riadne vykonaného dokazovania, nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci (§ 329 ods. 3 CSP).

7. Proti predmetnému uzneseniu podal dovolanie otec maloletého dieťaťa. Dovolanie podal z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP poukázal na to, že súd porušil zásadu formálnej pravdy, nevysporiadal sa so všetkými predloženými dôkazmi vo veci, zdôraznil, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nepreskúmateľné, nepresvedčivé, a že vykonané dokazovania neodôvodňujú doterajšie závery súdu prvej inštancie a krajského súdu. Odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými argumentami a námietkami otca maloletej. Vzhľadom k tomu navrhol, aby Najvyšší súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie, alternatívne navrhol, aby nariadil neodkladné opatrenie v zmysle jeho návrhu.

8. K dovolaniu podala písomné vyjadrenie matka maloletého dieťaťa. Navrhla dovolanie zamietnuť.

9. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

10. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých upravenej v piatom diele prvej hlavy druhej časti CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 až § 77a CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

10.1. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v

stanovenej lehote (§ 427 CSP) strana sporu, v ktorej v neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario), pred samotným vecným prejednaním skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

10.2. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10.3. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.4. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody, a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

10.5. Pri skúmaní prípustnosti dovolania dovolací súd vychádzal z toho, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, vydané v konaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia, pričom práve dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí) považoval za kľúčový aspekt pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

10.6. Dovolací súd preto v preskúmvanej veci zisťoval či uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

10.7. V danej súvislosti upriamuje pozornosť na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 76/2018, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 21/2018).

10.8. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP (pozri uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, resp. uznesenie sp. zn. 1Obdo/64/2019 zo 6. novembra 2019) len vtedy, ak toto má charakter rozhodnutia vo veci samej. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k prípustnosti dovolania) sa zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonomdarca tu nepochybné zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pritom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení (sp. zn. 3Cdo/157/2017). K uvedenému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní, ktorého bola podaná nadväzujúca žaloba.

10.9. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP), ako aj v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP a konanie tak končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019).

11. O rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, by išlo v prípade, ak by súd musel vec skončiť procesne (pre existenciu prekážky vecného prejednávania odôvodňujúcej zastavenie konania alebo odmietnutie podania) bez toho, aby vec meritorne prejednal.

11.1. V predmetnej veci je zrejmé, že súd prvej inštancie uznesením pod sp. zn. 12P/84/2024 zo dňa 04. júna 2024 návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým by zveril maloletú B. dočasne do osobnej starostlivosti otca, a to až do právoplatného skončenia konania vedeného na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 12P/120/2023, zamietol. Odvolací súd tak ako bolo vyššie uvedené predmetné uznesenie potvrdil.

11.2. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje alebo mení, ale napr. i rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/76/2016 a odbornú právnickú literatúru - Števíček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 458). Uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej návrhom na začatie konania) končí. V danom prípade naďalej prebieha pod sp. zn. 12P/120/2023 konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, teda vec sama, ktorá do času rozhodovania odvolacieho súdu nebola právoplatne skončená (vyplýva to z bodu 12. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

11.3. Z uvedeného je zrejmé, že uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení nekonzumuje vec samu, keďže bude dotknuté konaním a rozhodnutím vo veci samej (konaním o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým), nejedná sa o rozhodnutie vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, tak ako to prezumuje ustanovenie § 420 CSP.

12. Dovolanie podľa § 421 CSP.

12.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12.2. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

13. Keďže napadnutým rozhodnutím odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. d) CSP, prípustnosť dovolania otca nemôže založiť ani (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci (§ 421 ods. 2 CSP).

14. Vzhľadom na to, že dovolanie matky smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.